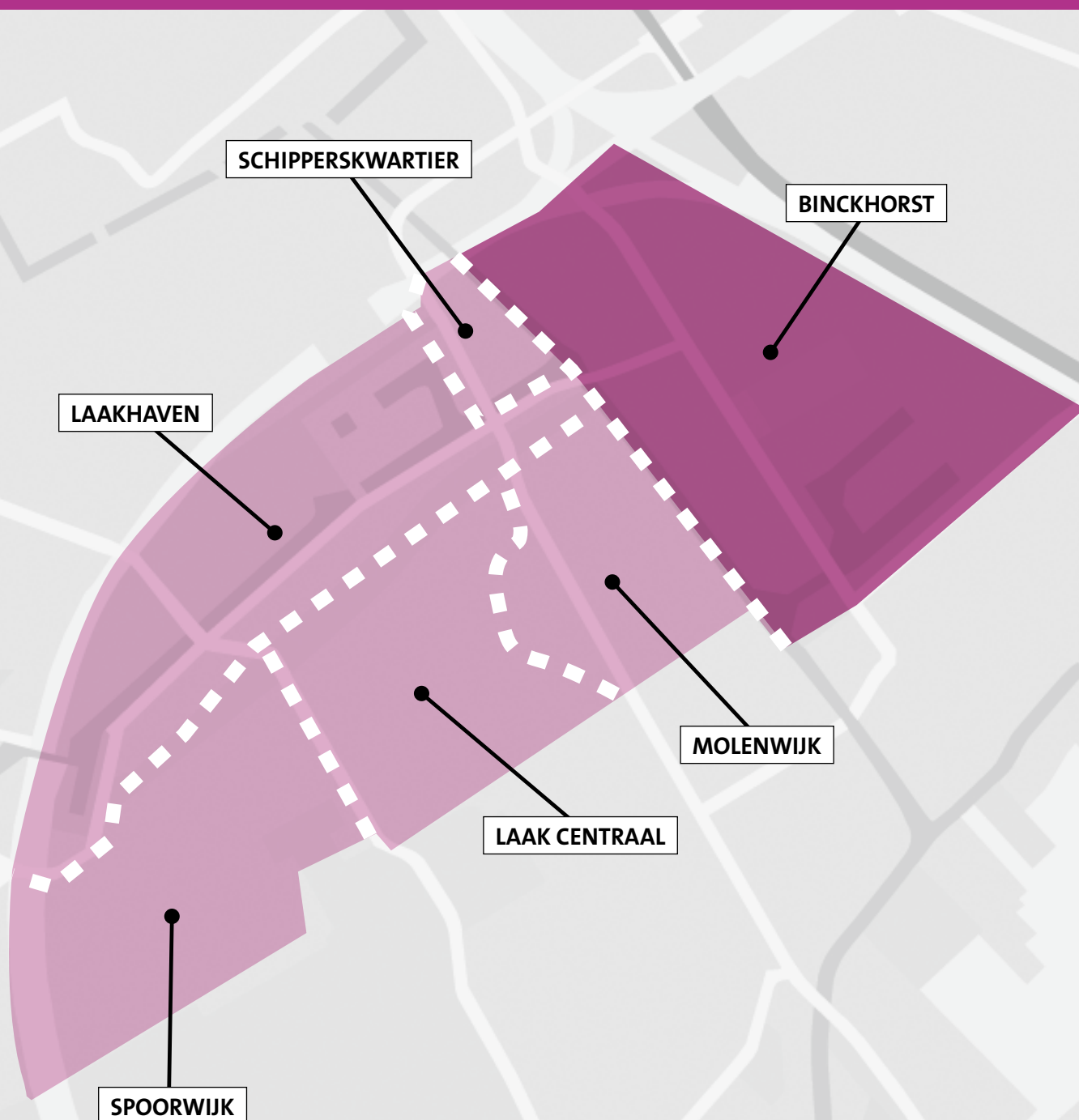

Den Haag

Wijkprogramma 2016-2019

Stadsdeel Laak

Binckhorst

Voorwoord

Hierbij bied ik u met genoegen het wijkprogramma Binckhorst 2016-2019 aan. Het programma is tot stand gekomen met bewoners en organisaties die enthousiast hebben meegedacht over de plannen voor de komende jaren.

Daarnaast vormen de doelstellingen van het collegeprogramma 'Vertrouwen op Haagse kracht' op het gebied van (onder andere) leefbaarheid, veiligheid, wonen, werk en participatie, een extra motivatie voor deze plannen.

Investeren in het sociale domein en in de openbare ruimte, meer mensen aan het werk, de wijkaanpak nieuwe stijl en duurzaam denken en doen, zijn grote uitdagingen voor Laak, waar we de komende periode de schouders onder gaan zetten. Ik hecht er aan dat bij de uitwerking en uitvoering van de plannen wordt aangesloten bij wat er volgens de bewoners in de wijk leeft en speelt. Dan gaat het niet alleen om de zorgen en aandachtspunten in de wijk, maar ook om de kansen en mogelijkheden en het benutten van de inzet en potentie van bewoners zelf: De Haagse Kracht! Daarover heeft het stadsdeel met u gesproken tijdens de bewonersavonden afgelopen zomer. Uw inbreng is samengevat in de wijkprogramma's. Naast de bewoners en ondernemers is ook aan de partners (zoals de corporaties en het welzijnswerk) en de gemeentelijke vakdiensten gevraagd om mee te denken over de aanpak in de wijk.

In deze programma's is niet al het reguliere werk opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn.

Als portefeuillehouder Wijkaanpak hecht ik er bovendien aan dat er vanuit de wijkaanpak nieuwe stijl een stevige impuls komt om meer te investeren in mensen, met extra aandacht voor scholing, werk, veiligheid, aanpak openbare ruimte en (bewoners)participatie.

Laak is met bijna 40.000 inwoners, het op een na kleinste stadsdeel van Den Haag. Meer dan 70% van de bewoners heeft een migratieachtergrond. De afgelopen jaren heeft Laak, met name Laak-Centraal, te maken met een sterke toename van de vestiging van Oost-Europeanen.

Laak is een stadsdeel met vele gezichten. Er is enerzijds veel potentie, o.a. qua ligging, (maatschappelijk) ondernemerschap en aanwezigheid van de grote onderwijsinstellingen. Er zijn veel bewoners, verenigingen en scholen die iets willen betekenen voor de wijk. Met bedrijven die innoveren en banen creëren. Maar er zijn ook zorgen over de leefbaarheid, sociale samenhang, gedrag van groepen jongeren, armoede, werkloosheid en veiligheid. Ik ga me er voor inzetten om de voorstellen en projecten opgenomen in deze wijkprogramma's de komende jaren samen met u en het stadsdeel verder gestalte te geven en kijk met belangstelling uit naar de eerste resultaten. Bedankt voor uw medewerking en inbreng bij het tot stand komen van deze programma's en ik vertrouw op een goede samenwerking de komende jaren.

Rabin Baldewsingh
Stadsdeelwethouder Laak

Stadsdeel Laak Binckhorst

Stadsdeel Laak

Binckhorst

Inhoud

1. Karakter van het gebied	6
2. Opvallende cijfers en ervaringen	6
3. Prioriteiten	8
4. Samenvatting activiteiten 2016 - 2019	9
5. Activiteiten 2016	11

Inleiding

Elke wijk een eigen wijkprogramma

Dit jaar werken de stadsdelen voor het eerst met wijkprogramma's. De gemeente wil de bewoners en ondernemers meer op maat bedienen door de wijken centraal te stellen. Elke wijk heeft zijn eigen karakter en krijgt zijn eigen programma.

Wat vinden we belangrijk en wat willen we?

In het wijkprogramma staat wat bewoners, ondernemers, partners en de gemeente belangrijk vinden voor het gebied (prioriteiten) en wat we samen in de komende vier jaar willen realiseren op het gebied van jeugd en onderwijs, wonen, bedrijvigheid, leefbaarheid en veiligheid, werk en inkomen, opvoeding en zorg, sociale cohesie en buurtwaardering.

Samen met bewoners, ondernemers en andere partijen

Uitgangspunt om de doelen te bereiken is samenwerking van de gemeente met bewoners, ondernemers, welzijnswerk, politie en andere partijen in het gebied. De eigen kracht van bewoners en ondernemers staat centraal.

In dit programma is niet al het reguliere werk (beleid en projecten) opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn en die volgens belanghebbenden in de wijk ('Haagse Kracht') het verschil kunnen maken in de komende jaren.

Van prioriteiten naar activiteiten

Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de wijken hebben in juli en september 2015 met de gemeente besproken welke prioriteiten voor hun gebied gelden. De prioriteiten vormen de basis voor concrete activiteiten van het wijkprogramma die het stadsdeel tussen 2016 en 2019 uitvoert.

Het financiële kader van het wijkprogramma

In de wijkprogramma's wordt geen financiële paragraaf opgenomen voor projecten en activiteiten. Niet alles wat als prioriteit is aangegeven door bewoners en organisaties zal in het komend jaar kunnen worden uitgevoerd. Door de invoering van de wijkprogramma's neemt de beschikbare hoeveelheid middelen niet toe. Dat betekent dat soms binnen het budget geherprioriteerd moet worden. Sommige zaken kunnen alleen worden uitgevoerd indien daar budget voor kan worden vrijgemaakt. Dat vergt dan besluitvorming door college en Raad.

1. Karakter van het gebied

De Binckhorst ligt aan de oostkant van Den Haag langs de gemeentegrens met Voorburg. De grenzen zijn de spoorlijnen Rotterdam-Amsterdam en Den Haag-Utrecht, de Broeksloot en de Haagse Trekvljet.

In de Binckhorst is een grote ontwikkeling aan de gang: van een bedrijventerrein verandert het in een gemengd stedelijk gebied waar niet alleen bedrijven en kantoren, maar ook woningen zijn. Oorspronkelijk was het gebied bedoeld voor ambachtelijke en industriële bedrijvigheid. Sinds de jaren tachtig zijn er steeds meer kantoren bijgekomen.

Met meer dan 130 ha is de Binckhorst het grootste ontwikkelingsgebied van de Haagse regio. De eerste stap in deze overgang is dat de Binckhorst de creatieve broedplaats is geworden van Den Haag. Er zijn verzamelgebouwen voor startende creatieve en ICT-bedrijven, zoals Bink36, MOOOF en de Caballero Fabriek. Op dit moment zijn er meer dan 500 bedrijven gevestigd in de Binckhorst.

Het imago van het gebied verschilt. Aan de ene kant zijn er fraaie en imposante kantoren. Aan de andere kant zijn er in ruimtelijk en economisch opzicht matige stukken. Het gebied lag vroeger aan de rand van de stad, maar is steeds centraler komen te liggen. Het strategische belang is toegenomen. De ontwikkeling van de Rotterdamsebaan betekent een grote verandering voor het gebied. De Binckhorst komt hierdoor te liggen aan een van de twee drukste stadsentrees met bijbehorende verkeersdrukke en bedrijvigheid.

De Binckhorst was tot nog toe een wijk met het bedrijventerrein als bijna enige functie. Er waren alleen een paar woningen aan de Binckhorstlaan/Vestaweg. In de komende jaren ontwikkelt het gebied zich tot een gemengde levendige stadswijk. Als eerst zullen vooral in de Trekvljetzone veel woningen komen. Het “wonen aan het water” is echt iets voor pioniers. De kluswoningen in het Junoblok zijn hiervan een mooi voorbeeld. Elementen die bijdragen aan een positief imago zijn de “monumentale pareltjes” in het gebied: Kasteel Binckhorst en historische industriële gebouwen, bijvoorbeeld de verschillende bijzondere rijksmonumenten op het terrein van de voormalige gemeentelijke gasfabriek.

De Spoorboogzone, het noordelijk deel van de Binckhorst dat aan het spoor ligt, blijft bestemd voor bedrijven die het milieu belasten. Dat gebied is minder geschikt als woongebied.

De ontwikkeling van de Binckhorst tot woon-werkgebied biedt kansen voor experiment en creativiteit. In de Binckhorst is ruimte voor tijdelijke of blijvende activiteiten die op andere plekken in de stad niet mogelijk zijn. Dat kunnen projecten zijn op het gebied van duurzaamheid, werkgelegenheid, recreatie en innovatief gebruik.

2. Opvallende cijfers en ervaringen

Jeugd en onderwijs

In de Binckhorst zijn geen basisscholen of voorzieningen voor de jeugd. Wel biedt de bedrijvigheid in de Binckhorst veel mogelijkheden voor jongeren – o.a. uit de andere wijken van Laak – om stage te lopen. Ook zijn er in de schoolvakanties in Bink36 activiteiten voor kinderen. In MOOOF zijn er allerlei mogelijkheden voor sport, muziek en dans.

Wonen

Op dit moment zijn er vrijwel geen woningen in de Binckhorst. Wel zijn er woonlocaties in ontwikkeling. Toekomstige bewoners zijn voor voorzieningen als de supermarkt, kinderopvang, scholen en sport voorlopig aangewezen op de directe omgeving. Dergelijke voorzieningen moeten goed en op een veilige manier bereikbaar zijn.

Bedrijvigheid

Met de vestiging van meer dan 500 bedrijven is Binckhorst een economische motor van de stad. In de laatste jaren konden met name kleine, creatieve bedrijven starten in zogenoemde “creative factories” als Bink36 en de Caballero Fabriek. Maar niet alleen startende bedrijven vinden hier hun plek. Inmiddels is het mogelijk om een volwaardige bedrijfs carrière te doorlopen in de Binckhorst. Bedrijven starten bijvoorbeeld op 20m² in de Caballero Fabriek, groeien en kopen dan vastgoed aan de Saturnusstraat om hun werkplaats onder te brengen. Maar ook een van de grootste bedrijven van Nederland, de KPN, heeft er zijn hoofdkantoor. Met de aantrekkelijke economie is er voor het eerst in jaren weer sprake van nieuwe bedrijfsbebouwing. Particulieren nemen het initiatief en de gemeente ondersteunt dat.

Een van de belangrijkste kenmerken van een gebied in verandering, zoals de Binckhorst, is tijdelijkheid. Regelmatig komt er vastgoed leeg te staan. In de afgelopen jaren is al op diverse manieren een creatieve invulling gevonden voor deze leegstand: bedrijfsruimte wordt een skatehal, een klimhal of er komt een bedrijfsverzamelgebouw voor de creatieve sector. Daarnaast is er behoefte aan een permanente evenementenlocatie waar de kunst en kracht van de Binckhorst tot uiting komen.

Het bedrijvengebied rond het Maanplein kan een stevige impuls gebruiken. Op dit moment doet het gebied wat doods aan. Er is een sterke behoefte aan ondersteunende voorzieningen als horeca. Daarnaast moeten er meer bedrijven en ondernemingen komen..

Leefbaarheid en veiligheid

Het gebied rondom de McDonalds (kruispunt Neherkade en Binckhorstlaan) komt onveilig over. Er zijn signalen van bewoners en ondernemers over criminaliteit en overlast. Deze onveiligheid belemmert de ontwikkeling van dit gebied, juist in deze belangrijke fase.

Werk en inkomen

In de Binckhorst zijn meer dan 500 bedrijven gevestigd. Kleinere (startende) bedrijven hebben een plek gevonden in een van de bedrijfsverzamelgebouwen (Bink36, MOOOF of de Caballero Fabriek). Er zijn ook veel grote bedrijven gevestigd, zoals KPN aan de Maanweg.

Sociale cohesie

Er is weinig te zeggen over de bevolkingssamenstelling in de Binckhorst in de toekomst. Op dit moment is te verwachten dat er vooral jonge starters en studenten komen wonen, bijvoorbeeld in het Junoblok. Er zijn twee ondernemersverenigingen actief in de Binckhorst: de stichting l'm Binck en de BLF.

Buurtwaardering

Ondernemers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte, maar ze ondervinden wel overlast van de aanleg van de Rotterdamsebaan. Zij hebben begrip voor de overlast en vinden dat de gemeente situaties van overlast goed aanpakt.

3. Prioriteiten

In dit wijkprogramma noemen we een aantal prioriteiten waar we de komende vier jaar extra aandacht aan geven. Daarnaast blijven we onze gewone taken doen in de wijk: we houden het stadsdeel schoon, heel en veilig; we onderhouden de buitenruimte; we zorgen ervoor dat bewoners elkaar kunnen ontmoeten en dat ze uitgaan van hun eigen kracht op het gebied van welzijn en zorg. Ook informeren we bewoners over zaken die voor hen van belang zijn.

Laak is opgenomen in de Nieuwe Wijkaanpak. Dit programma bestaat uit de volgende vijf thema's:

- werkgelegenheid en onderwijs (inclusief wijkeconomie)
- buitenruimte en wonen
- opvoeding en zorg
- veiligheid
- samenleven en kwaliteit van leven

In overeenstemming met bovenstaande thema's en in samenspraak met bewoners en ondernemers zijn de volgende prioriteiten benoemd voor de Binckhorst.

Aanleg Rotterdamsebaan en ontwikkelen Trekvlizone

We verbeteren de vervoers- en verkeersstructuur. De openbare ruimte rond de havens richten we opnieuw in.

Het versterken van de identiteit van de Binckhorst als pioniersgebied

Er is ruimte voor experimenten op het gebied van duurzaamheid, in het gebruik van vastgoed en het vergroten van de bekendheid van de Binckhorst.

Verbeteren van verbindingen met Schipperskwartier, Centrum en Molenwijk

We verbeteren de verbinding van de Binckhorst met het centrum en met de omliggende woonwijken.

Inrichting buitenruimte, veiligheid en leefbaarheid

Tijdens de herinrichting van het totale gebied bieden we ook tijdelijke oplossingen om de veiligheid en leefbaarheid op het gewenste niveau te krijgen.

Creëren van werk- en stageplekken

Het gebied met veel bedrijven biedt mogelijkheden voor bewoners uit Laak en de rest van de Den Haag om leer- en werkervaring op te doen.

4. Samenvatting activiteiten 2016 - 2019

Ontwikkeling Trekvlietzone & Rotterdamsebaan

Door de aanleg van de Rotterdamsebaan wordt de Binckhorst veel beter bereikbaar vanaf de grote wegen. We passen ook de verkeersstructuur binnen de Binckhorst aan. Dat hangt samen met de overgang naar een gemengd stedelijk gebied. In de plannen voor de Rotterdamsebaan is ruimte gereserveerd voor de aanleg van vrijliggend openbaarvervoer langs de Binckhorstlaan. Als de Binckhorst bereikbaar is met openbaar vervoer, kan het zich duurzaam ontwikkelen tot een aantrekkelijk woon en werkgebied.

We zorgen ook voor passende parkeermogelijkheden in de Binckhorst die zo min mogelijk ruimte in de openbare ruimte in beslag nemen. We hanteren de gemeentelijk parkeernormen bij de nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Parkeren op eigen terrein heeft onze voorkeur en we stimuleren daarbij dubbelgebruik van parkeervoorzieningen. Dat wil zeggen dat verschillende soorten bezoekers dezelfde parkeerplaats gebruiken op verschillende momenten. Bij voorkeur moeten de parkeer oplossingen als gebouwde parkeervoorzieningen, bijvoorbeeld als parkeergarages, worden aangelegd.

Langs de Trekvliet zijn twee nieuwe havens gegraven. Dit is compensatie voor het verlies van wateroppervlakte als gevolg van de onderdoorgang op de Neherkade. De Poolsterhaven is de haven voor rondvaartboten, de Fokkerhaven voor de pleziervaart. Rond de havens wordt de openbare ruimte opnieuw ingericht. Dat gebeurt op zo'n manier dat het leef-, ondernemers- en investeringsklimaat rond de havens verbetert.

De Trekvlietzone Zuid is het eerstvolgende ontwikkelingsgebied. Het is bij uitstek geschikt voor nieuwe woon- en werklocaties. De ligging aan de Trekvliet is gunstig, er zijn (nieuwe) havens en het gebied ligt vrij ver van bedrijven die de omgeving zwaar belasten. Gedacht wordt aan gemengde woon- en werkvormen voor doelgroepen met een duidelijk stedelijke oriëntatie en een pioniershouding.

Het versterken van de identiteit van de Binckhorst als pioniersgebied

De Binckhorst moet, ook als het straks een woon-werkwijk is, een gebied blijven dat openstaat voor experimenten. Met name op het gebied van duurzaamheid liggen hier grote kansen. Zo is de Binckhorst een proeftuin voor klimaataanpassing en worden de mogelijkheden voor een recyclepunt voor bouwmaterialen verkend. Ook is er een plan voor een nieuwe geothermiebron, waarmee het mogelijk is aardwarmte te gebruiken. In het verlengde hiervan liggen er kansen voor uitbreiding van een warmtenet tot een slim netwerk dat grondstoffen, energie en informatie kan verdelen.

Ook is de Binckhorst een van de 100 pilots in Nederland voor de nieuwe omgevingswet. Met de omgevingswet wil het Rijk de regels voor ruimtelijke plannen vereenvoudigen. De pilot omgevingsplan maakt het makkelijker om te starten met goede ruimtelijke initiatieven, bijvoorbeeld het (tijdelijk) gebruik van bestaande gebouwen.

De stichting l'm Binck ontwikkelt een campagne met een herkenbaar beeldmerk die de rauwe, experimentele en overgangskennissen van de Binckhorst uitdrukt.

Verbeteren verbindingen met Schipperskwartier, Centrum en Molenwijk

Tegelijk met de aanpassing van de verkeersstructuur voor de Rotterdamsebaan verbeteren we ook doorgaande fietsroutes via de Binckhorstlaan en Regulusweg/Spoorboogweg. Daarnaast zijn er nog twee andere doorgaande fietsroutes gewenst, namelijk een verlenging van het Trekfietsstracé via de Binckhorstzijde van de Trekvliet (tussen de Laak en de sporen) en een verlenging van de Velostrada, parallel aan de spoorlijn tussen station Den Haag HS en Leiden.

Een open verbinding over het water tussen Molenwijk en Binckhorst is nodig om die wijken duurzaam met elkaar te verbinden en de nodige levendigheid te brengen rondom de Trekvliet. We werken aan een betere

aansluiting van de verschillende deelgebieden van de Binckhorst, zoals de Spoorboogzone en de Trekvliefzone, op de belangrijkste verkeersstructuur van Den Haag. Dat kan via bestaande of nieuwe gebiedstoegangen.

Inrichting buitenruimte, veiligheid en leefbaarheid

We geven aandacht aan leefbaarheid en veiligheid en aan de inrichting van de openbare ruimte. Juist in de overgangsfase waarin de Binckhorst zich bevindt, is een goed beheer van de gebouwen en openbare ruimte belangrijk. Schoon, heel en veilig, daar gaat het om bij dat beheer. Alleen onder die voorwaarde komen er nieuwe bedrijven en nieuwe bewoners.

Er komen ook tijdelijke voorzieningen, bijvoorbeeld een speelterrein op een braakliggend terrein.

Het leegstaand vastgoed in de Binckhorst geeft een extra risico op brand. De brandweer werkt samen met partners aan brandpreventie en bewustwording op het gebied van brandveilig leven.

Er komt een aanpak voor drank-, drugs-, horeca- en woonoverlast, onder meer door Integrale Handhavingsacties van gemeente, politie en handhavingsteams, acties van het HEIT (Haagse Economische Interventieteam) en een nauwe samenwerking met het Veiligheidshuis om in te grijpen wanneer individuele bewoners overlast geven. Voor een gerichte aanpak van overlast is het van belang om de meldingsbereidheid van bewoners te vergroten.

Er komt een integrale aanpak op hennep, hierbij ligt de nadruk op het voorkomen van hennepkwekerijen in de wijk naast de repressieve aanpak.

Bij vastgoedontwikkeling en de instroom van nieuwe doelgroepen is het belangrijk om tegelijk de buitenruimte te ontwikkelen met wegen en groen.

Creëren van werk- en stageplekken

Via de Coalitie Laak zetten meer studenten zich in voor de wijk: ze begeleiden personen, organisaties en ondernemers uit Laak; ze houden (haalbaarheids)onderzoeken; en ze informeren en bevragen bewoners over verdere versterking van Laak. Ook ziet de Coalitie mogelijkheden om meer stage- en leerervaringsplekken te bieden. Coalitie Laak is een pas opgericht samenwerkingsverband tussen de onderwijsinstellingen (ROC Mondriaan, Haagse Hogeschool, Esloo College) en partijen uit Laak (gemeente, Staedion, MOOI, Coöperatief Eigenwijzer, ondernemersnetwerken BLF, l'm Binck en Quartier Laak). De Coalitie Laak werkt met een wijkmakelaar die vraag en aanbod met elkaar verbindt.

Voorbeelden van projecten die de coalitie in 2015/2016 opstart:

- a. Stagepool voor kleine ondernemers.
- b. Project om vereenzaming van ouderen tegen te gaan.
- c. Kennisateliers om dringende vraagstukken in de wijk in beeld te brengen en projecten te bedenken om ze op te lossen.
- d. Een leer-werkproject met lokale bouwbedrijven, onderwijsinstellingen en de kluswinkel om achterstallig woningonderhoud in Laak aan te pakken.

Als bedrijven in de Binckhorst zich aansluiten bij initiatieven als Coalitie Laak, bieden ze op die manier werk- en stageplekken aan werkzoekenden uit Laak. Een extra investering is nodig om stageplekken te creëren bij zzp'ers en kleine bedrijven die nog niet voldoen aan de criteria van een leer-werkbedrijf.

Om de lokale economie te steunen zal de gemeente waar mogelijk opdrachten geven aan lokale bedrijven.

5. Activiteiten 2016

Ontwikkelen Trekvlietzone en Rotterdamsebaan

- Participatietraject I'm Binck ondersteunen.
- Kluswoningen Junoblok realiseren.
- Toezicht houden op openbare ruimte in samenwerking met gevestigde bedrijven, zoals McDonalds.
- Studentenwoningen Bink Towers realiseren.

Identiteit pioniersgebied

- Subsidie Particuliere Initiatieven Binckhorst geven voor kleinschalige (bewoners- of ondernemers) initiatieven die de Binckhorst op de kaart zetten.
- Ontwikkeling waterrecreatie rondom nieuwe havens stimuleren.
- I'm Binck ondersteunen in de opzet van gebiedscampagne en beeldmerk.
- Sportaanbod in onder andere bedrijfsverzamelgebouw MOOOF promoten.

Verbindingen

- Onderdoorgang Binckhorstlaan richting Centrum/Rivierenbuurt aanpakken.

Inrichting buitenruimte, veiligheid en leefbaarheid

- Zorgen dat de buitenruimte past bij nieuwe doelgroepen.
- Tijdelijke voorzieningen realiseren, bijvoorbeeld een speelterrein op een braakliggend terrein.
- De openbare verlichting op het bedrijventerrein verbeteren voor meer veiligheid.
- Hennepkwekerijen integraal aanpakken.
- Voorlichting geven aan bewoners en professionals.
- Verschillende soorten overlast (drank, drugs) aanpakken.

Creëren werk- en stageplekken

- Economische functie van Maanplein en omgeving versterken.
- Vestiging van horeca en dergelijke stimuleren.
- Bedrijfs carrière en groei mogelijkheden binnen de Binckhorst stimuleren.
- Projecten van Coalitie Laak opstarten, o.a stagepool voor kleine ondernemers.
- De lokale economie steunen door waar mogelijk opdrachten te verstrekken aan lokale bedrijven.

